

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ
KEİPA

ULUSLARARASI SEKRETERYA

Doc.: GA53/CC52/REC169/19/tr

169/2019¹ SAYILI TAVSİYE KARARI

“KEİ Üye Devletlerinde Emeklilik Sistemleri”

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA), yaşlı kadın ve erkeklere sağlanan emekli maaşlarının dünyadaki en yaygın sosyal koruma biçimi olduğunun ve aynı zamanda Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) bakımından da kilit bir unsur olduğunun bilinci içerisinde. Sürdürülebilir sosyal refah, yoksulluk ve eşitsizliğin önlenmesini ve azaltılması sağlayan, yaşamın en büyük riskleri ile başa çıkmalarında insanlara yardımcı olan ve ayrıca insanların değişen ekonomik, politik, demografik ve sosyal koşullara daha iyi uyum sağlamalarına imkan veren bir araçtır.

2. Bu bağlamda, sosyal faydalarla alakalı olarak KEİPA'nın kabul ettiği çok sayıda Tavsiye Kararı bulunmaktadır: Engelli İnsanların Sosyal, Ekonomik ve Vatandaşlık Haklarının İyileştirilmesine yönelik 77/2004 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Üye Devletlerinde Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesine yönelik 100/2007 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Üye Devletlerinde Sosyal Uyum: Siyasal İstikrara Katkısı başlıklı 103/2008 sayılı Tavsiye Kararı; Küreselleşmenin KEİ Üye Devletlerinde Sosyal Politikalara Etkisi başlıklı 106/2008 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Üye Devletlerinde Sosyal Refah Reformları başlıklı 130/2012 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Bölgesindeki Genç İşsizlik ve İstihdam Politikaları: Genç Neslin Güçlendirilmesi İhtiyacı başlıklı 139/2014 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Üye Devletlerindeki Mültecilerin, Yerinden Edilen İnsanların ve Düzensiz Göçmenlerin Sorunları - Sosyal Uyum konulu 151/2016 sayılı Tavsiye Kararı; ve KEİ Üye Devletlerinde Genç Aileler İçin Sosyal Koruma ve Yardımlar başlıklı 160/2017 sayılı Tavsiye Kararı.

¹ 21 Haziran tarihli Asamble görüşmeleri (bakınız Doc.: GA53/CC52/REP/19, Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu'nun 16 Nisan 2019'da Erivan'da görüşülen *KEİ Üye Devletlerinde Emeklilik Sistemlerine* ilişkin Raporu; Raportör: Komisyon'un Gürcistan Üyesi Sn. Zaza Gabunia).

3. KEİPA, KEİ üye devletleri hükümetlerinin emeklilik sistemlerinin uygulanabilirliğini arttırma çabalarının bilinci içerisinde olmakla birlikte, emeklilere iyi bir yaşam standardı sunacak yeterlilikteki emeklilik aylığı düzeylerinin korunması konusunda endişelere sahiptir.

4. KEİPA, sosyal korumanın yaşlı insanların “*iyi bir yaşam sürdürebilmelerini ve kamusal, sosyal ve kültürel yaşamda aktif bir rol oynamalarını sağlayacak yeterli kaynakları*” sağlamasını öngören Avrupa Sosyal Hakları Sözleşmesi'nin 23. Maddesi uyarınca, emeklilere özel koruma sağlanması gerektiğini düşünmektedir.

5. KEİPA, Birleşmiş Milletler (BM)'in 2030 Yılı Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin (SKH) uygulanmasına odaklanan küresel yaklaşımını, ve özellikle 1.3 sayılı Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'ni paylaşmaktadır: 13 hedefe ulaşılmasıyla “*sosyal koruma tabanları dahil olmak üzere, herkes için ulusal olarak uygun sosyal koruma sistemlerinin ve önlemlerinin uygulanması ((Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ)'nün 202, 2012 sayılı Tavsiye Kararı)) ve 2030 yılı itibariyle yoksul ve güvencesiz grupların çok büyük oranda kapsanmasının başarılması*”. Her ülkenin kendisine özgü politik, yasal, ekonomik, sosyal ve kültürel koşullarına uygun şekilde uyarlanmış olan bu çerçevenin, KEİ Bölgesi parlamentoları tarafından ortaklaşa şekilde kabul edilmesi ve uygulanması gerekmektedir.

6. KEİPA, parlamentoların ve parlamenterlerin, öncelikli olarak kendi vatandaşlarına yeterli sosyal koruma sağlamakla sorumlu olduğu düşüncesindedir. Demokratik toplumun en temel ayağı olan ulusal parlamentolar, toplum dahilinde iyi yönetişimi destekleyen yasaları, kuralları ve düzenlemeleri yürürlüğe koyma asli görevini üstlenmişlerdir. Söz konusu görevlerden biri de, toplumun en savunmasız kesimlerinden biri olan emekli ve yaşlı kesimin sosyal refahının geliştirilmesi ve bu kesime yönelik sosyal korumanın ve sosyal güvenliğinin sağlanmasıdır.

7. KEİPA, üye devletlerin parlamentolarının yaşlı insanlarla ilgili olarak sosyal koruma alanında daha verimli girişimleri netice verecek olan bireysel ve işbirliğine dayalı eylemlerde bulunmalarını sağlama konusundaki taahhüdünü yinelemektedir. Bu türden girişimler, sabit olmayan çalışanların sosyal kapsama alınmasını güvence altına alacak şekilde ikili ve çok taraflı sosyal güvenlik anlaşmalarının sonuçlandırılmasına yönelik etkin işbirliğini destekleyebilir.

8. KEİPA, Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Örgütü'nün, 2012 yılı Haziran ayında İstanbul'da kabul edilmiş olan ve KEİ için asli bir öncelik olarak sosyal refahın geliştirilmesine açık bir şekilde atıfta bulunan “KEİ Ekonomik Gündemi: Gelişmiş bir KEİ Ortaklığına Doğru” çerçevesi kapsamında gösterdiği çabaları takdir etmektedir.

9. Asamble, mevcut ekonomik ve sosyal koşulların ortak çaba gösterilmesini gerektirdiğine ve ortak çaba gösterilmesi gereken alanlar arasından ise, sosyal politikalar alanındaki bölgesel işbirliğinin özellikle büyük önem taşıdığına inanmaktadır. Sosyal hedeflerin oluşturulmasında ve teşvik edilmesinde KEİ dahilinde daha fazla işbirliği yapılması, BM'in 2030 Yılı Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi ve de İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi ve özellikle 1952 yılı tarihli Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ) (Minimum Standartlar) Sözleşmesi olmak üzere, Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ) sosyal güvenlik standartları gibi büyük uluslararası belgelerle paralel olarak, ortak değerler, çıkarlar ve hedeflerin yaygınlaştırılması için bir ortam oluşturacaktır.

10. Dolayısıyla, KEİPA, KEİ üye devletlerinin parlamentolarına ve hükümetlerine aşağıdaki hususları tavsiye etmektedir:

Ulusal Düzeyde:

i. günümüzün çalışma koşullarının ve yaşam tarzlarının karmaşıklığını yansıtan emeklilik sistemlerinin *uygulanması*;

ii. emeklilik sistemlerin uzun vadede (gelecekte finansal ve ekonomik krizlerle karşı karşıya kalındığı durumlar dahil olmak üzere) hem uygulanabilirliklerini hem de yeterliliklerini sağlayacak emeklilik reformlarının *başlatılması veya tamamlanması*;

iii. emeklilik yaşının, emeklilik sistemlerine yatırılan katkı payı düzeylerinin ve bu katkı paylarının yatırılması gereken periyotların, giderek artan yaşam beklentisi dikkate alınarak *uyarlanması*;

iv. asgari düzeydeki emeklilik maaşlarının dahi emeklilerin temel ihtiyaçlarını karşılayacak yeterlilikte olmasını sağlayacak şekilde, yaşlılara devlet garantili emekli maaşlarının sağlanmasının, sosyal politikaların önceliklerinden biri olarak *görülmesi*;

v. başta Avrupa Konseyi'nin ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ilgili belgeleri olmak üzere, ilgili uluslararası yasal belgelere uymak suretiyle, ulusal mevzuatın uluslararası sosyal güvenlik standartlarına uygun hale *getirilmesi*;

vi. emeklilerin tasarruflarını enflasyonun etkilerine karşı korumanın yollarının *araştırılması*; ve

vii. emeklilerin sosyal refah ihtiyaçlarına kapsamlı, koordineli ve çok amaçlı bir yaklaşım içerisinde cevap verilmesini sağlamak için hükümetler ve sivil toplum kuruluşları arasında tasarlanan güçlü bir ortaklığın *teşvik edilmesi*.

Bölgesel düzeyde:

viii. emeklilik sistemine politikalar bakımından verilecek olan tepkilere ilişkin sosyal refah ve uygulamalar bakımından sistematik bölgesel veriler *sağlanması*;

xiv. emeklilik politikalarının geliştirilmesinde etkili olan yönetmelik ve yasal prosedürlerin paylaşımını kolaylaştırma konusunda üye devletlere *çağrıda bulunulması*;

x. sosyal koruma konularında işbirliği de dahil olmak üzere, bölgesel sosyal politikaların ve asgari sosyal koruma paketlerinin uygulanmasına yönelik bölgesel stratejilerin *teşvik edilmesi*;

xi. bir sosyal koruma tabanı veya asgari sosyal koruma paketi için BM sistemi dahilinde *çalışmak* suretiyle, temel sosyal hizmetlere erişimin, fakir ve güvencesiz sosyal kesimlerin korunmasının ve de ihtiyaçlarının karşılanmasının sağlanması;

xii. sosyal koruma için sürdürülebilir bir politika çerçevesi oluşturmak üzere, Bölge genelinde ulusal mevzuatların ve ekonomik politikaların *uyumlu hale getirilmesi*;

xiii. tüm ilgili BM departmanlarının, fonlarının ve programlarının sosyal politikaları güçlendirmeyi amaçlayan stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunmaları gerektiği konusunda *tavsiyede bulunulması*;

xiv. sabit olmayan çalışanların sosyal kapsama alınmasını güvence altına alacak şekilde ikili ve çok taraflı sosyal güvenlik anlaşmalarını sonuçlandırmak suretiyle, KEİ ülkeleri arasında sosyal güvenlik alanında işbirliğinin daha da fazla *geliştirilmesi*; ve

xv. KEİ üye devletleri arasında, çeşitli platformlarda, istişarelerde bulunulmasını ve ilgili deneyimlerini ve en iyi uygulamalarını paylaşmalarının *tavsiye edilmesi*.

15. KEİPA, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyi'ne, işbu Tavsiye Kararını dikkate almaay davet etmektedir.